

ISSN 2414-5076 (PRINT)

ISSN 2617-6688 (ONLINE)

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

НАУКОВИЙ ВІСНИК

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО ЖУРНАЛ

№ 2 (155) 2026

Видавничий дім
«Гельветика»
2026

**Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського. Випуск 2 (155). Одеса, 2026. 288 с.**

Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського
внесено до **категорії «Б»** Переліку наукових фахових видань України
з педагогічних наук зі спеціальностей А1, А2, А3, А4, А5, А6, І10, І11 (231)
(наказ МОН України від 17.03.2020 р. № 409)

Реєстрація Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» суб'єктом у сфері друкованих медіа за рішенням Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення № 225 від 01.02.2024 р. Ідентифікатор медіа R30-02641
(вул. Старопортофранківська, буд. 26, м. Одеса, 65020, pdpu@pdpu.edu.ua, тел. 048-752-98-10; 048-731-62-91).

Мови розповсюдження: українська, англійська.
Періодичність: чотири рази на рік.

Редакційна колегія:

Головний редактор:

Богуш А., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член Національної академії педагогічних наук України, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Україна)

Заступник головного редактора:

Койчева Т., доктор педагогічних наук, професор, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Україна)

Члени редколегії:

Біда О., доктор педагогічних наук, професор, Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II (Україна); **Буздуган О.**, кандидат педагогічних наук, доцент, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Україна); **Вороненко О.**, кандидат педагогічних наук, старший дослідник, Національний університет «Одеська політехніка» (Україна); **Зданевич Л.**, доктор педагогічних наук, професор, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія (Україна); **Кічук Н.**, доктор педагогічних наук, професор, Ізмаїльський державний гуманітарний університет (Україна); **Ковтун О.**, доктор педагогічних наук, професор, Національний університет «Київський авіаційний інститут» (Україна); **Луцан Н.**, доктор педагогічних наук, професор Карпатський національний університет імені Василя Стефаника (Україна); **Попова О.**, доктор педагогічних наук, професор, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Україна); **Пасько О.**, доктор юридичних наук, професор, Одеський державний університет внутрішніх справ (Україна); **Чекан О.**, кандидат педагогічних наук, доцент, Мукачівський державний університет (Україна); **Давідович Н.**, Ph.D., професор, Голова Ізраїльського консорціуму центрів розвитку викладачів, Університет Аріель (Ізраїль); **Геркєрова О.**, кандидат педагогічних наук, доцент, Університет Аріель (Ізраїль); **Хлотор І.**, Ph.D, Університет освіти Віннеба (Гана).

Відповідальний редактор:

Буднік А., кандидат педагогічних наук, доцент, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Україна)

«Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського»
розміщено в міжнародних наукометричних базах даних, репозитаріях та пошукових системах даних:

- Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського,
- Google Scholar,
- Directory of Open Access Journals (DOAJ),
- ULRICHSWEB Global Serials Directory,
- ERIH,
- CrossRef,
- Scilit (The Scientific Literature database),
- WorldCat,
- Open Ukrainian Citation Index (OUCI).

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Вченою Радою
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» 28 травня 2026 р. (Протокол № 14)

Дата розміщення онлайн: 28.04.2026 р. Дата друку: 04.06.2026 р.
Формат 60×84/8. Ум. друк. арк. 20,23. Зам. № 0526/525

**РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛУ НЕ НЕСЕ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗМІСТ СТАТЕЙ
ТА МОЖЕ НЕ ПОДІЛЯТИ ДУМКУ АВТОРА!**

Адреса редакції:

65020 м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26
тел. +38 (048) 718-57-22
E-mail: nv.pnpu@gmail.com
Веб-сайт: <http://nv.pdpu.edu.ua>

ISSN 2414-5076 (PRINT)

ISSN 2617-6688 (ONLINE)

Ministry of Science and Education of Ukraine
State institution «South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky»

SCIENTIFIC BULLETIN

OF SOUTH UKRAINIAN NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY NAMED AFTER K. D. USHYNsky JOURNAL

№ 2 (155) 2026

Publishing House
"Helvetica"
2026

DOI: <https://doi.org/10.24195/2617-6688-2026-2>

**Scientific bulletin of South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky.
Issue 2 (155). Odesa, 2026. 288 p.**

The Scientific bulletin of South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky included into the Ukrainian list of specialized scientific publication, which are authorized to publish the results of dissertation for doctor degree and PhD by decree of Ministry of Education and Science of Ukraine from March 17, 2020 № 409.

Registration of the State Institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky" as a subject in the field of print media according to the decision of the National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting No. 225 dated February 1, 2024. Media identifier R30-02641 (65020, Odesa, Staroportofrankivska str., 26, pdpu@pdpu.edu.ua, tel. 048-752-98-10; 048-731-62-91).

Languages: English, Ukrainian.
Periodicity: 4 times a year.

Editorial Board:

Editor-in-chief:

Bogush A., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Full Member of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, State institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky" (Ukraine)

Deputy Editor in Chief:

Koycheva T., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, State institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky" (Ukraine)

Members of the Editorial Board:

Bida O., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian University (Ukraine); **Buzdugan O.**, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, State institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky" (Ukraine); **Chekan O.**, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Mukachevo State University (Ukraine); **Kichuk N.**, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Izmail State University of Humanities (Ukraine); **Kovtun O.**, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, National University "Kyiv Aviation Institute" (Ukraine); **Lutsan N.**, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vasyl Stefanyk Carpathian National University (Ukraine); **Popova O.**, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, State institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky" (Ukraine); **Pasko O.**, Doctor of Law, Professor, Odessa State University of Internal Affairs (Ukraine); **Voronenko O.**, Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Researcher, Odessa Polytechnic National University (Ukraine); **Zdanevych L.**, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Khmelnytskyi Humanitarian and Pedagogical Academy (Ukraine); **Davidovitch N.**, Ph.D., Professor, Head of the Israeli Consortium of Faculty Development Centers, Ariel University (Israel); **Gerkerova A.**, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Ariel University (Israel); **Hlovor I.**, Ph.D, Research Fellow, University of Education Winneba (Ghana).

Executive Editor:

Budnik A., Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, State institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky" (Ukraine)

"Scientific Bulletin of South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky" is **indexed** in the following abstracting and indexing services:

• Vernadsky National Library of Ukraine,	• ERIH,
• Google Scholar,	• CrossRef,
• Directory of Open Access Journals (DOAJ),	• Scilit (The Scientific Literature database),
• ULRICHSWEB Global Serials Directory,	• WorldCat,
	• Open Ukrainian Citation Index (OUCI).

Recommended to publishing and disseminating over the Internet by the Academic council
State institution «South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky» (pr. № 14 from May 26, 2026)

Published online: 28.05.2026. Print date: 04.06.2026.
Paper size 60×84/8. Conventional printed sheet. 20,23. Order No. 0526/525

**THE EDITORIAL BOARD BEARS NO RESPONSIBILITY FOR THE CONTENT OF THE ARTICLES
AND MAY NOT SHARE THE AUTHORS' OPINION!**

Editorial office address:

26, Staroportofrankivska St., Odesa, 65020
Tel. +38 (048) 718-57-22
E-mail: nv.pnpu@gmail.com
Web-site: <http://nv.pdpu.edu.ua>

ЗМІСТ

Хаджиєва Фатма Цифрові підходи до викладання математики.....	9
Анічкіна Олена Василівна Структурно-функціональна модель підготовки майбутніх викладачів природничих дисциплін: теоретико-методичні засади формування професійної компетентності.....	13
Баруліна Юлія Олександрівна Фахова підготовка майбутніх учителів початкових класів до формування професійної позиції.....	21
Буднік Анжела Олександрівна, Дашкова Вікторія Вікторівна Формування фразеологічної компетентності інокомунікантів у курсі української мови як іноземної: когнітивно-дискурсивний підхід на матеріалі сучасної жіночої прози.....	27
Гунчак Олександр Юрійович, Равлюк Тетяна Анатоліївна Педагогіка партнерства як чинник психолого-педагогічної підтримки батьків у професійному самовизначенні старшокласників.....	37
Дереновська Юлія Янівна Психофізіологічні основи формування художньо-виконавської техніки майбутніх викладачів фортепіано.....	43
Козаченко Олексій Миколайович, Тожиєва Віталія Валентинівна, Константинова Ольга Василівна Використання мобільних технологій і штучного інтелекту у викладанні польської мови.....	51
Козолуп Євгеній Вікторович Проектування структури та змісту курсу з організації учнівської науково-дослідницької діяльності для майбутніх учителів інформатики.....	61
Кон Олена Олександрівна, Турбарова Надія Казимирівна Використання додатків Google у сучасних підходах навчання мови.....	71
Краснощок Андрій Валерійович, Васецький Олександр Юрійович Особливості формування цифрової компетентності майбутніх правоохоронців у процесі фахової підготовки.....	79
Лещенко Євгенія Валеріївна Експериментальна перевірка системи соціально-педагогічної підтримки учнівства в умовах військового стану та післявоєнної відбудови України.....	86
Лисенко Михайло Миколайович, Юрків Ярослава Ігорівна Практичні аспекти психосоціальної підтримки студентів переміщеного закладу вищої освіти в умовах воєнного стану.....	93
Лисоконь Ілля Олександрович Система управління розвитком науково-методичної компетентності педагогічних працівників.....	99

Мартиненко Олена Григорівна, Вайнола Ренате Діяльність благодійних фондів у системі соціальної підтримки населення в умовах війни	105
Мовчан Микола Олегович Аналіз апаратного забезпечення навчальних бпла для використання у процесі підготовки майбутніх учителів інформатики.....	111
Назаренко Олена Василівна Використання підходів до викладання іноземних мов у закладах вищої освіти України в сучасних умовах.....	121
Разумовська Надія Рінатівна, Безцінна Карина Миколаївна Психологічні основи педагогічної діяльності інженера у підготовці фахівців автомобільного транспорту.....	128
Сільвестрова Оксана Юріївна, Майборода Оксана Леонтіївна Мобільні бригади соціально-психологічної допомоги у системі надання соціальних послуг.....	136
Черненко Наталія Миколаївна, Долженков Олег Олександрович, Бринза Ірина В'ячеславівна, Ручкіна Маріанна Миколаївна, Сакалюк Оксана Олександрівна Трансформація підготовки здобувачів вищої освіти в умовах кризових викликів: інтегративний підхід.....	143
Швець Віталій Вікторович Міжкультурна прагматика в навчанні англійської та корейської мов.....	152
Юрченко Артем Олександрович, Шамоня Володимир Григорович, Скоропад Геннадій Юрійович, Семеніхіна Олена Володимирівна ШІ як засіб навчання грантрайтингу і розвитку цифрової компетентності здобувачів освіти.....	159
Яковишина Тетяна В'ячеславівна Професійний успіх учителя початкових класів: роль hard і soft skills.....	167

CONTENTS

Hajiyeva Fatma Digital Approaches in Teaching Mathematics.....	9
Anichkina Olena Structural and functional model of pre-service training of future teachers of natural sciences: theoretical and methodological foundations for the formation of professional competence.....	13
Barulina Yuliia Professional training of future primary school teachers for professional position formation.....	21
Budnik Anzhela, Dashkova Viktoriia Developing idiomatic competence in non-native speakers in a course of Ukrainian as a foreign language: a cognitive-discourse approach based on contemporary women's prose.....	27
Hunchak Oleksandr, Ravliuk Tetiana Pedagogy of Partnership as a Factor in Psychological and Pedagogical Support for Parents in the Professional Self-Determination of Senior School Students.....	37
Derenovska Yuliia Psychophysiological foundations of developing the artistic performance technique of future piano teachers.....	43
Kozachenko Oleksii, Tozhyieva Vitaliia, Konstantinova Olha The use of mobile technologies and artificial intelligence in teaching Polish as a foreign language.....	51
Kozolup Yevhenii Designing the structure and content of a course on organizing student research activities for future computer science teachers.....	61
Kon Olena, Turbarova Nadiya Use of google applications in modern approaches to learning the language	71
Krasnoshchok Andrii, Vasetskyi Oleksandr Features of developing digital competence in future law enforcement officers during professional training.....	79
Leshchenko Yevheniia Experimental evaluation of a system of socio-pedagogical support for students under martial law and during Ukraine's postwar reconstruction.....	86
Lysenko Mykhailo, Yurkiv Yaroslava Practical aspects of psychosocial support for students of a displaced higher education institution under martial law.....	93

Lysokon Illia A System for Managing the Development of Pedagogical Staff's Scientific and Methodological Competence.....	99
Martynenko Olena, Vainola Renate Activities of charitable funds in the system of social support of the population in war conditions.....	105
Movchan Mykola Analysis of the hardware specifications of educational uavs for use in the training of pre-service computer science teachers.....	111
Nazarenko Olena Using approaches to foreign language teaching in Ukrainian higher educational institutions in modern conditions.....	121
Razumovska Nadiia, Beztsinna Karyna Psychological foundations of an engineer's-pedagogical activity in the training of automotive transport specialists.....	128
Silvestrova Oksana, Maiboroda Oksana Mobile teams of social-psychological assistance in the system of provision of social services.....	136
Chernenko Nataliia, Dolzhenkov Oleg, Brynza Iryna, Ruchkina Marianna, Sakaliuk Oksana Transformation of Student Training under Crisis Challenges: An Integrative Approach.....	143
Shvets Vitalii Intercultural pragmatics in the teaching of English and Korean.....	152
Yurchenko Artem, Shamonina Volodymyr, Skoropad Hennadii, Semenikhina Olena AI as a Tool for Teaching Grant Writing and Developing Learners' Digital Competence.....	159
Yakovyshyna Tetiana Professional success for elementary school teachers: the role of hard and soft skills.....	167

Гунчак Олександр Юрійович

аспірант кафедри педагогіки та соціальної роботи
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Чернівці, Україна
E-mail: hunchak.oleksandr@chnu.edu.ua
ORCID ID: <http://orcid.org/0009-0007-9417-9601>

Равлюк Тетяна Анатоліївна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та соціальної роботи
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Чернівці, Україна
E-mail: t.ravliuk@chnu.edu.ua
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-4993-5125>

Педагогіка партнерства як чинник психолого-педагогічної підтримки батьків у професійному самовизначенні старшокласників

Актуальність дослідження зумовлена системними трансформаціями в українській освіті, що вимагають переосмислення взаємодії школи та сім'ї у процесі профорієнтації молоді. У сучасних умовах вибір професії старшокласником супроводжується високою тривожністю батьків, що актуалізує потребу в розробці ефективних моделей їхньої психолого-педагогічної підтримки на засадах партнерства. Метою статті є теоретичне обґрунтування та розкриття змісту партнерської взаємодії вчителя з батьками як ключового чинника супроводу професійного самовизначення учнів. Для досягнення мети використано комплекс теоретичних методів: аналіз нормативної бази НУШ та наукових праць; термінологічне уточнення нових соціально-професійних ролей педагога; системне узагальнення для обґрунтування практичного інструментарію профорієнтаційної роботи. Зміст дослідження розкриває зміну парадигми профорієнтації від директивного інформування до гуманістичної суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників освітнього процесу. Особливу увагу приділено трансформації функцій вчителя, який у системі партнерства з родиною опановує нові професійні ролі, спрямовані на підтримку свідомого вибору підлітка. Зокрема, обґрунтовано роль вчителя-фасилітатора у створенні безпечного комунікативного простору; вчителя-тьютора як персонального навігатора індивідуального освітнього маршруту сім'ї; вчителя-коуча як активатора ресурсів родини для прийняття усвідомлених рішень. Аргументовано перспективність впровадження системи інтерактивних методів реалізації педагогіки партнерства: дискусійних панелей (World Cafe), технології «Карти освітнього прориву», SMART-планування та гейміфікації. Наукова новизна полягає в обґрунтуванні змісту нових ролей педагога (фасилітатора, тьютора, коуча) як суб'єктів надання підтримки батькам, що сприяє їхній трансформації з пасивних спостерігачів на активних партнерів.

Ключові слова: педагогічна взаємодія, педагогіка партнерства, психолого-педагогічна підтримка, професійне самовизначення, вчитель-фасилітатор, учитель-тьютор, учитель-коуч, інтерактивні методи.

Вступ. Динамічні трансформації сучасного українського суспільства, зумовлені викликами воєнного стану та прискореною цифровізацією всіх сфер життєдіяльності, висувують нові вимоги до процесу професійного самовизначення старшокласників. Традиційні лінійні моделі профорієнтації, що базувалися на разових діагностичних процедурах, втрачають свою ефективність в умовах високої соціокультурної невизначеності. У цьому контексті особливої ваги набуває роль сім'ї як первинного інституту соціалізації та ключового суб'єкта мережевої взаємодії.

Проте практика засвідчує наявність суттєвого розриву між потенційними можливостями батьківського впливу та реальною стратегією підтримки дитини. Батьки часто перебувають під впливом застарілих професійних стереотипів або відчують «цифровий розрив» у розумінні новітніх тенденцій ринку праці та значення soft skills. Це породжує потребу в розробці та впровадженні цілісної системи психолого-педагогічної підтримки батьків, яка б перетворила їх із пасивних спостерігачів на свідомих партнерів у побудові освітньо-професійної траєкторії старшокласника.

Теоретичне підґрунтя дослідження професійного становлення особистості становлять праці С. Богомаза, В. Бондаря, Г. Левченка, П. Шавіра та ін., у яких розкрито окремі аспекти свідомого вибору

фаху. Питання специфіки організації профорієнтаційної роботи в закладах середньої освіти ґрунтовно висвітлено у науковому доробку Д. Закатнова, В. Мадзігона, А. Мельничука, Ю. Могильної, Н. Муранової, Є. Павлютенкова, О. Проніної, І. Улько, А. Ховалеця, С. Чистякової та ін. Водночас на педагогічних засадах формування готовності до самовизначення у конкретних видах професійної діяльності акцентують увагу Г. Бас, О. Мельник, В. Романчук, М. Скиба та ін.

Вагомий внесок у розкриття сутності та ключових ідей педагогіки партнерства зробили такі науковці, як Н. Бібік, І. Білецька, В.О. Коберник, М. Гагарін, В. Мартинюк. Нормативно-правові засади реалізації такої співпраці визначені у Законі України «Про повну загальну середню освіту» та концепції Нової української школи (Л. Гриневич).

Фундаментальні ідеї педагогічної взаємодії та шляхи її налагодження в освітньому процесі ґрунтовно висвітлено у працях Ш. Амонашвілі, Т. Башинської, Р. Дорогих, О. Ліннік, О. Матвієнко, М. Камінської, О. Киричука, А. Чернявської та ін.

Історичний генезис ідей сімейного виховання та співдружності представлений у класичній спадщині Г. Ващенко, О. Вишневського, В. Сухомлинського, К. Ушинського. Психологічні аспекти реалізації партнерства в умовах освітніх трансформацій висвітлено у розвідках С. Сисоєвої та С. Яланської, а соціально-педагогічне переосмислення проблем взаємодії сім'ї та школи представлено у доробку В. Кириченка, О. Замулко та О. Сільвестр.

Вагоме значення для нашого дослідження мають наукові праці, присвячені новим функціям педагога в умовах індивідуалізації освіти та професійного самовизначення молоді (Ю. Демчук, Є. Драчук, Т. Степикіна, О. Фісун, К. Шевченко). Разом із тим, попри наявність ґрунтовних розвідок щодо загальних засад партнерства, аспект цілеспрямованої психолого-педагогічної підтримки батьків як фасилітаторів вибору професії в умовах динамічного ринку праці потребує додаткової концептуалізації.

Мета та завдання дослідження. *Мета статті* – обґрунтування змісту та форм психолого-педагогічної підтримки батьків у професійному самовизначенні старшокласників на засадах педагогіки партнерства.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- проаналізувати стан проблеми партнерської взаємодії школи та сім'ї у сучасних психолого-педагогічних дослідженнях;
- розкрити зміст нових функцій педагога (фасилітатора, тьютора, коуча) як ключового суб'єкта підтримки батьків у процесі професійного самовизначення учнів;
- окреслити практичні форми та методи реалізації педагогіки партнерства, що сприяють ефективній профорієнтаційній роботі зі старшокласниками.

Матеріали та методи дослідження. Матеріалами дослідження слугували нормативно-правові акти у сфері загальної середньої освіти, що регламентують впровадження педагогіки партнерства в умовах НУШ, а також наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених, присвячені проблемам взаємодії школи та сім'ї у процесі професійного самовизначення молоді.

Для розв'язання поставлених завдань і досягнення мети дослідження використано комплекс загальнонаукових методів:

- теоретичні: аналіз, синтез та узагальнення психолого-педагогічної літератури – для з'ясування стану розроблення проблеми партнерства та профорієнтації;
- системно-структурний аналіз – для визначення та класифікації нових функцій педагога (фасилітатора, тьютора, коуча) у системі підтримки сім'ї;
- прогностичні методи – для окреслення перспективних форм та методів реалізації педагогіки партнерства в освітньому процесі.

Результати дослідження:

- обґрунтовано концептуальні засади партнерської взаємодії школи та сім'ї в умовах сучасної профорієнтації;
- систематизовано зміст функцій педагога як фасилітатора, тьютора та коуча у підтримці батьків;
- визначено комплекс інтерактивних форм і методів (профорієнтаційні консультації, тренінги свідомого вибору, кейс-технології), що забезпечують ефективність педагогіки партнерства у професійному самовизначенні старшокласників.

Трансформація української освітньої системи в межах реалізації Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» (2016) актуалізує перехід від репродуктивних методів взаємодії до педагогіки партнерства. Згідно з положеннями цього документа, організація освітнього процесу має ґрунтуватися на принципах дитиноцентризму, враховувати суб'єктний досвід кожного учасника та забезпечувати умови для гармонійного розвитку й «радості пізнання» на засадах співробітництва.

Важливим теоретичним підґрунтям цієї реформи є позиція Л. Гриневич (2016: 14), яка акцентує увагу на тому, що педагогіка партнерства є однією з фундаментальних опор сучасної школи. Вона базується на взаємній повазі до особистості, обов'язковому праві вибору та особистій відповідальності за прийняття рішень. Таким чином, сучасна школа стає не лише простором для здобуття компетентностей, а й етичним середовищем, що регулює відносини між усіма учасниками освітнього процесу на засадах рівності, діалогу та прийняття.

У контексті нашого дослідження зазначені концептуальні положення набувають особливого значення для профорієнтаційної роботи. Перехід до партнерства означає, що школа перестає бути єдиним джерелом інформації про професії, а трансформується у майданчик для багатостороннього діалогу між учнем, педагогом та батьками. Право на вибір, про яке зазначає Л. Гриневич, у сфері профорієнтації реалізується через відмову від нав'язування дитині готових сценаріїв майбутнього. Завдання вчителя за таких умов полягає у фасилітації процесу, де головною метою є допомогти дитині «розкритися» та усвідомити власний потенціал. Саме така партнерська взаємодія з батьками дозволяє створити підтримуюче середовище, у якому професійне самовизначення учня стає результатом спільного, свідомого та відповідального рішення всіх сторін.

У науковому дискурсі категорія «педагогічна взаємодія» часто розглядається як широкий процес взаємного впливу суб'єктів освітнього процесу. Проте, аналізуючи сучасні виклики профорієнтації, ми вважаємо за необхідне змістити акцент із загальної взаємодії на партнерську взаємодію.

Важливим етапом обґрунтування нашої позиції є дефінітивний аналіз понять «співпраця», «співробітництво» та «партнерство», детально здійснений у дослідженні В. Дідух (Дідух, 2021). Авторка доводить, що попри вживання цих термінів як синонімів (М. Бевзюк, М. Лісна, В. Татенко), вони відображають різні рівні та якісні характеристики педагогічної взаємодії.

Узагальнення результатів цього аналізу засвідчило, що:

- співпраця та співробітництво (за І. Гончаренком, О. Ліннік, О. Матвієнко) переважно фокусуються на технологічному аспекті – узгодженні дій та пошуку компромісів для досягнення спільних цілей;
- натомість партнерство виступає як вища, інтегрована форма взаємодії. Спираючись на висновки В. Дідух, ми визначаємо партнерство не просто як спільну діяльність, а як особливу етико-правову систему, що базується на акцептуванні (прийнятті), взаємній довірі та паритетності прав і обов'язків (Н. Бібік, Л. Ніколенко, Т. Цуркан).

Особливо цінним для нашого дослідження є підхід Н. Бібік (Бібік, 2018), який В. Дідух визначає як найбільш цілісний. Згідно з ним, педагогіка партнерства – це чітка система взаємовідносин, що організовується на засадах добровільності, спільних інтересів та готовності всіх сторін брати на себе відповідальність за результат.

На основі аналізу сучасних психолого-педагогічних досліджень та вимог оновленої освітньої системи України, можна виокремити вагомі чинники, що забезпечують життєздатність партнерської взаємодії, створення дієвого середовища профорієнтаційної підтримки старшокласників:

- особистісно орієнтований підхід: фундаментом партнерства виступає взаємодія вчителя з дитиною на засадах глибокої поваги та емпатії, що свого часу було обґрунтовано у класичних працях В. Сухомлинського (Сухомлинський, 1977) та Ш. Амонашвілі (Амонашвілі, 1991). У контексті вибору професії це означає безумовний пріоритет внутрішнього світу учня, його задатків та прагнень над зовнішніми прагматичними вимогами ринку праці;
- партнерський розподіл функцій передбачає раціональний розподіл ролей між усіма учасниками освітнього процесу. За таких умов педагог, батьки та учні постають рівноправними суб'єктами, де кожен несе свою частку відповідальності за спільний результат – усвідомлене професійне самовизначення;
- орієнтація на самореалізацію особистості: взаємодія вчителів та батьків має бути спрямована на те, щоб кожен учень міг розвинути здібності до критичного мислення, навчитися приймати самостійні рішення та отримувати необхідну індивідуальну підтримку. Це дозволяє дитині «розкритися» та впевнено оволодівати навичками, необхідними для майбутнього профільного навчання;
- створення ситуації успіху та психологічного комфорту: партнерство сприяє спільному процесу пізнання і відкриттів. Такий тип взаємодії суттєво знижує рівень тривожності підлітка перед майбутнім, створюючи сприятливий клімат для ефективної роботи та розвитку особистості як активного громадянина у відкритому світі.

З огляду на викладене, педагогіка партнерства постає не просто організаційною формою, а невід'ємною гуманістичною складовою освітнього процесу. Саме такий підхід дає поштовх до максимального розкриття потенціалу кожного учня, перетворюючи школу на простір безпеки та професійного зростання.

Узагальнення теоретичних засад педагогіки партнерства, викладених у працях М. Гагаріна та В. Мартинюка (Педагогіка партнерства, 2024), дозволяє стверджувати, що така підтримка батьків

можлива лише за умови відмови від традиційної домінантної позиції педагога на користь функцій фасилітатора, тьютора та коуча.

Особливого значення у цьому контексті набуває роль вчителя-фасилітатора. Сучасна педагогіка розглядає фасилітацію як процес стимулювання та полегшення самостійного пошуку інформації. У профорієнтаційній роботі з родиною фасилітатор виступає нейтральною стороною, яка організовує спілкування таким чином, щоб евентуальні конфлікти інтересів між амбіціями батьків та бажаннями дитини переходили в конструктивне русло. Така позиція вимагає від педагога емпатійного розуміння всіх реакцій співрозмовників та готовності прийняти особистість учня з усіма його нахилами й сумнівами. Створення подібної атмосфери схвалення стає фундаментом для суб'єкт-суб'єктних відносин, де вибір професії перетворюється на творчий спільний пошук, а не на директивне рішення.

Паралельно з фасилітацією, важливою складовою партнерства є тьюторський супровід. Якщо традиційний вчитель здебільшого працює з готовими відповідями, то тьютор оперує передусім запитаннями, що стимулюють усвідомлення дитиною власних потреб. У співпраці з батьками вчитель-тьютор допомагає проектувати індивідуальний освітній маршрут, виступаючи навігатором у виборі профільних предметів чи додаткових занять, що відповідають професійним планам дитини. Ця діяльність природно доповнюється коучингом – процесом, спрямованим на виховання «чемпіонів» власного життя. Вчитель-коуч допомагає сім'ї знайти внутрішні ресурси для досягнення успіху, відпрацьовуючи складні життєві ситуації до автоматизму та формуючи у підлітка здатність брати відповідальність за прийняті рішення. На відміну від класичного наставництва, такий підхід дозволяє батькам побачити в дитині активного суб'єкта, здатного на самостійні кроки у відкритому світі.

Ефективність реалізації нових соціально-професійних ролей педагога безпосередньо залежить від рівня його комунікативності. Справжня професійна взаємодія ґрунтується на поєднанні комунікабельності, відчуття соціальної спорідненості та альтруїзму. Останній є визначальним для діалогічного спілкування, оскільки передбачає домінування на інтересах партнера. Педагог має уникати як гіпокомунікабельності (пасивності та байдужості), так і гіперкомунікабельності (надмірної допитливості), натомість демонструючи стійку потребу в системній комунікації. Лише за умови, коли вчитель постійно навчається сам і володіє навичками саморегуляції, він може стати для батьків справжнім партнером у проектуванні майбутнього дитини.

Перехід від теоретичного обґрунтування нових ролей педагога до їх практичної реалізації потребує вибору адекватного інструментарію, що відповідає запитам сучасних старшокласників та їхніх батьків. У контексті наших попередніх досліджень, де було доведено ефективність інноваційних засобів професійного самовизначення (Гунчак & Равлюк, 2025), ми пропонуємо розглядати практичні методи педагогіки партнерства через призму інтеракції та цифровізації.

Одним із найбільш дієвих методів фасилітативної взаємодії є проведення дискусійних панелей та «батьківських конференцій» у форматі «світового кафе» (World Cafe). На відміну від традиційних зборів, такий формат дозволяє вчителю-фасилітатору створити простір для рівноправного обміну досвідом між батьками, учнями та запрошеними фахівцями. Це мінімізує комунікативні бар'єри та дозволяє випрацювати спільне бачення ринку праці, враховуючи як прагматичні очікування дорослих, так і ціннісні орієнтири молоді.

У межах тьюторського супроводу доцільним є впровадження технології «Карти освітнього прориву». Це спільний проект учня та батьків під керівництвом педагога, що передбачає візуалізацію індивідуального маршруту: від вибору профільних предметів до участі у професійних пробах чи волонтерських проектах. Тьютор тут виступає не контролером, а навігатором, який допомагає сім'ї критично оцінити ресурси та вчасно скорегувати освітню траєкторію.

Особливе місце у системі практичних методів займає кар'єрний коучинг із використанням SMART-планування. Вчитель-коуч допомагає родині перевести абстрактні бажання дитини («хочу бути успішним») у конкретні, вимірювані та обмежені в часі цілі. Важливим елементом тут є залучення батьків не як пасивних слухачів, а як активних партнерів, які разом із дитиною проходять через коучинг-сесії, вчать ставити відкриті запитання та підтримувати суб'єктність підлітка у прийнятті фінального рішення.

Доповненням до зазначених методів виступає гейміфікація профорієнтаційного процесу. Використання цифрових симуляторів професій та онлайн-платформ для самодіагностики створює «спільну мову» між поколіннями, що є критично важливим у сучасних умовах. Коли вчитель ініціює спільне проходження кар'єрних квестів батьками та дітьми, це не лише знімає психологічну напругу навколо вибору майбутнього фаху, а й наочно демонструє переваги педагогіки партнерства у цифрову епоху. Такий підхід перетворює складний процес прийняття рішень на захопливу спільну діяльність, де дорослі та підлітки виступають рівноправними партнерами.

Висновки. Сучасна профорієнтація в умовах НУШ трансформується з інформування у гуманістичний процес партнерства. Аналіз проблеми засвідчив: успіх професійного самовизначення старшокласників

залежить від відмови від директивних методів на користь суб'єкт-суб'єктної взаємодії школи та сім'ї, заснованої на довірі та спільній відповідальності.

Ключовим чинником ефективності цього процесу є зміна професійної поведінки педагога. Визначено зміст його нових ролей: фасилітатора, що гармонізує діалог родини; тьютора, який виступає навігатором індивідуального освітнього маршруту; та коуча, що активізує внутрішні ресурси учня для прийняття самостійних рішень. Встановлено, що реалізація цих функцій безпосередньо залежить від рівня комунікативної компетентності вчителя та його здатності до емпатійного розуміння партнерів.

Практична значущість роботи полягає в обґрунтуванні системи методів реалізації педагогіки партнерства. Аргументовано доцільність впровадження таких форм, як «світове кафе» (World Cafe), технологія «Карти освітнього прориву», кар'єрне SMART-планування та гейміфікація. Інтеграція цих інструментів у цифрове середовище знімає психологічну напругу та перетворює вибір професії на творчий спільний пошук, де вчитель і батьки стають рівноправними партнерами у проектуванні життєвого успіху особистості.

Література

Амонашвілі Ш. О. Психологічні основи педагогіки співробітництва. Київ : Освіта, 1991. 111 с.

Гунчак О., Равлюк Т. Інструменти профорієнтаційної роботи зі старшокласниками: від гейміфікації до менторства. *Наукові інновації та передові технології (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»)* : журнал. Київ, 2025. № 11(51) 2025. С. 2202–2213. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-11\(51\)-2202-2213](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-11(51)-2202-2213)

Дідух В. В. Формування готовності майбутніх учителів початкових класів до взаємодії з учасниками освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства : дис. ... д-ра філософії : 015 «Професійна освіта» / Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Чернівці, 2021. 344 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1EgiPrq5VFTGQUWSBGzBWuRslZH9B_UVq/view

Нова українська школа: poradnik dla uczytela / під заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/29844/2/Нова%20українська%20школа_порадник%20для%20вчителів.pdf

Педагогіка партнерства : навч. посіб. для студ. ЗВО / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад.: М. І. Гагарін, В. В. Мартинюк. Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2024. 216 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/17915/1/посібник%20педагогіка%20партнерства%20Гагарін%20Мартинюк%20з%20бібліографічним%20описом.pdf>

Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 р. № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>

Суходолінський В. О. Вибрані твори : у 5-ти т. Київ : Рад. школа, 1977. Т. 5. 639 с.

Pedagogy of Partnership as a Factor in Psychological and Pedagogical Support for Parents in the Professional Self-Determination of Senior School Students

Hunchak Oleksandr

*Postgraduate Student at the Department of Pedagogy and Social Work
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, Ukraine*

Ravliuk Tetiana

*PhD in Pedagogy (Candidate of Pedagogical Sciences), Associate Professor, Associate Professor at the
Department of Pedagogy and Social Work
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, Ukraine*

The relevance of the study is caused by the systemic transformations in Ukrainian education, which require a rethinking of the interaction between school and family in the process of students' career guidance. In contemporary conditions, the choice of a profession by senior school students is accompanied by a high level of parental anxiety, which highlights the need to develop effective models of psychological and pedagogical support for parents based on the principles of partnership.

The aim of the article is to provide a theoretical substantiation and to reveal the content of partnership-based interaction between teachers and parents as a key factor in supporting students' professional self-determination.

To achieve this aim, a range of theoretical methods was employed, including: analysis of the regulatory framework of the New Ukrainian School and scientific literature; terminological clarification of new

socio-professional roles of teachers; and systematic generalization to substantiate practical tools for career guidance activities.

The content of the study reveals a shift in the paradigm of career guidance from directive informing to a humanistic, subject–subject interaction among participants in the educational process. Particular attention is paid to the transformation of teachers' functions, who, within a partnership system with the family, master new professional roles aimed at supporting adolescents in making conscious career choices.

In particular, the role of the teacher-facilitator is substantiated as one who creates a safe communicative environment; the teacher-tutor is defined as a personal navigator of the family's individual educational trajectory; and the teacher-coach is characterized as an activator of family resources for making informed decisions.

The prospects of implementing a system of interactive methods for the realization of partnership pedagogy is argued, including discussion panels (World Café), the “Educational Breakthrough Map” technology, SMART planning, and gamification.

The scientific novelty of the study lies in substantiating the content of new teacher roles (facilitator, tutor, coach) as subjects providing support to parents, which contributes to their transformation from passive observers into active partners.

Keywords: pedagogical interaction, pedagogy of partnership, psychological and pedagogical support, professional self-determination, teacher-facilitator, teacher-tutor, teacher-coach, interactive methods.

References

Amonashvili, Sh. O. (1991). *Psykholohichni osnovy pedahohiky spivrobitnytstva* [Psychological foundations of the pedagogy of cooperation]. Osvita.

Hunchak, O., & Ravliuk, T. (2025). Instrumenty pororiientatsiinoi roboty zi starshoklasnykamy: vid heimifikatsii do mentorstva [Tools for vocational guidance work with high school students: from gamification to mentorship]. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnologii (Seriiia “Upravlinnia ta administruvannia”, Seriiia “Pravo”, Seriiia “Ekonomika”, Seriiia “Psykholohiia”, Seriiia “Pedahohika”)*, 11(51), 2202–2213. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-11\(51\)-2202-2213](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-11(51)-2202-2213)

Didukh, V. V. (2021). *Formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv do vzaiemodii z uchashnykamy osvitynoho protsesu na zasadakh pedahohiky partnerstva* [Formation of readiness of future elementary school teachers for interaction with participants of the educational process on the basis of partnership pedagogy] (Publication № 29844) [Doctoral dissertation, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University]. https://drive.google.com/file/d/1EgiPrq5VFTGQUWSBGzBWuRslZH9B_UVq/view

Bibik, N. M. (Ed.). (2018). *Nova ukrainska shkola: poradnyk dlia vchytelia* [New Ukrainian school: a guide for the teacher]. Litera LTD. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/29844/2/Нова%20українська%20школа_порадник%20для%20вчителів.pdf

Haharin, M. I., & Martyniuk, V. V. (Comps.). (2024). *Pedahohika partnerstva* [Pedagogy of partnership] (Study guide). Publisher “Sochinskyi M. M.”. <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/17915/1/посібник%20педагогіка%20партнерства%20Гагарін%20Мартинюк%20з%20бібліографічним%20описом.pdf>

Cabinet of Ministers of Ukraine. (2016). *Pro skhvalennia Kontseptsii realizatsii derzhavnoi polityky u sferi reformuvannia zahalnoi serednoi osvity “Nova ukrainska shkola” na period do 2029 roku* [On approval of the Concept of implementation of state policy in the field of reforming general secondary education “New Ukrainian School” for the period up to 2029] (Order No. 988-r). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>

Sukhomlynskyi, V. O. (1977). *Vybrani tvory* [Selected works] (Vol. 5). Rad. shkola.

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу
(CC BY 4.0)

Received: April 10, 2026

Accepted: May 06, 2026

Published: May 28, 2026